

THIMI TIMES WEEKLY

थिमी टाइम्स

साप्ताहिक

Scan & Watch Yor Mobile

वर्ष १८ अङ्क २९ ने.सं. ११४५ चिल्लागा पञ्चमी चैत्र ०६ गते बुधवार, २०८१ 19 March 2025, Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

राजावादीको तीन धार - सामन्ती अवशेष ब्युँताउने दुस्वप्न !

काठमाडौं । गत हप्ता पूर्व राजा ज्ञानेन्द्र शाहको पोखराबाट काठमाडौं फर्कने क्रममा त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलमा पूर्व राजाको स्वागतमा उर्लिएको भिडले राजा र राजसंस्था फर्काउने सपना देख्दै आएको राजावादी पार्टीको रुपमा देखिएको राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी निकट नेताहरु हौसिएका छन् । राजतन्त्रको अन्त्यसँगै नेपालमा आएको लोकतान्त्रिक गणतन्त्र र नेपालको संविधान २०७२ लागू भएसँगै सोही संविधान र लोकतान्त्रिक गणतन्त्रप्रति प्रतिबद्धता जनाउँदै राजनीतिमा आएका राजतन्त्रका हिमायती मानिने नेताहरुले राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी नामक राजनीतिक दल स्थापना गर्दै खुल्ला राजनीतमा आएको डेढ दशक पछि पुन राजतन्त्रको सपना देख्दै आम नागरिकलाई रैती बनाउने सामन्ती अवशेष ब्युँताउने दुस्वप्न देख्न थालेको छ । साथै यो नेपालको संविधान विरुद्धको अपराध पनि हो । किनकी देशको मुल कानुन भनेको संविधान हो । संविधानको पालना नगर्नु भनेको राज्य विरुद्धको अपराध पनि हो । संविधानको संशोधन गर्न पनि संसदमा दुई तिहाईको बहुमत चाहिन्छ । तसर्थ

सरकारले संविधान विरुद्ध हुने क्रियाकलापमा रोक लगाउनु आवश्यक छ ।

तर राजतन्त्र फर्काउने अभियानमा लागेका राजावादी दल तथा समूह, एकले अर्कालाई नस्वीकार्ने स्थिति रहेका हुन् । अर्थात्, राजालाई मान्ने, तर एक-अर्कालाई पटकै नमान्ने स्थिति उनीहरूको छ । यो अभियानमा राजेन्द्र लिङ्देनको राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा), कमल थापा नेतृत्वको राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (नेपाल) र दुर्गा प्रसाईं नेतृत्वको 'राष्ट्र, राष्ट्रियता, धर्म संस्कृति र नागरिक बचाउ महाअभियान नेपाल' छन् । तर,

यिनै दल र समूहबीच नै मुद्दाको अगुवाई कसले गर्ने, मुद्दा के हुने, को पूर्वराजाको विश्वासिलो को बन्ने भन्नेमा विवाद र प्रतिस्पर्धा देखिएको छ ।

गत फागुन ७ मा पूर्वराजाको सन्देशपछि राजावादी समूह र राजनीतिक दल राप्रपाले फागुन २५ मा भव्य स्वागत कार्यक्रमको आयोजना गरेका थिए । यो बीच यी सबै समूह पूर्वराजालाई स्वागत गर्न एयरपोर्ट पुगेका थिए । आ-आफ्नो हिसाबले उपस्थित भए पनि पूर्व तयारीका लागि उनीहरूले एउटा संयुक्त बैठक र आह्वान पनि गरेका थिएनन् । राजा आउनुअगाडि

नै राप्रपाका अध्यक्ष लिङ्देन नै स्वागतमा नजाने विषय आएको थियो । अन्तिममा उनी स्वागतका लागि गए । आ-आफ्नो हिसाबले पूर्वराजाको स्वागत गरे पनि उनीहरूबीच हार्दिकता त छैन नै, मुद्दामा समेत समान धारणा छैन । सो कार्यक्रम सोचेभन्दा भव्य र राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा समेत चर्चा पाउन सफल भएको निश्कर्षमा पुगेका केही राजावादीहरु राजतन्त्र पुनः स्थापना गर्ने अभियानमा लागेको छ ।

२०७९ फागुनमा ज्ञानेन्द्र र पारसलाई सँगै राखेर प्रसाईंले महाअभियानको शुरूआत गरेका थिए । त्यसयता पूर्वराजासँग आफ्नो निकटता बढेको दावी गर्दै आएका प्रसाईंले राप्रपा नेतालाई बेवास्ता गर्दै आएका छन् । नबोले पनि पूर्व राजाले प्रसाईंले गरेको सो कार्यक्रमलाई महत्त्व दिएका थिए । यसअघि प्रसाईं नेकपा एमालेमा आबद्ध थिए । आफ्नो

बाँकी पेज ७ मा

भक्तपुर अस्पतालमा मन्त्रीसहितको अनुगमन

भक्तपुर

देशभरका प्रदेशस्तरीय अस्पतालमध्ये सर्वोत्कृष्ट घोषित भक्तपुर अस्पतालमा गत शुक्रबार स्वास्थ्य मन्त्री र सचिवसहितको टोलीले छड्के अनुगमन गरेको छ । वागमती प्रदेशका स्वास्थ्य मन्त्री किरण थापा मगर, प्रदेशसभा सदस्य सुरेश श्रेष्ठ, वागमती प्रदेश स्वास्थ्य सचिव

डा. सुमित्रा गौतम, भक्तपुर अस्पताल व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिका अध्यक्ष शशिजङ्ग थापासहितको टोलीले अस्पतालको सेवा सञ्चालनका बारेमा छड्के अनुगमन गरेको हो ।

मन्त्री थापा सहितको टोलीले अस्पतालका ल्याब,

बाँकी पेज ७ मा

काँग्रेस एमाले प्रतिगामी धारमा मिल्ने खतरा : प्रचण्ड

भक्तपुर ।

प्रमुख प्रतिपक्षी नेकपा (माओवादी केन्द्र) का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डले नेपाली राजनीतिको तीन धारमध्ये अग्रगामी धारको नेतृत्व आफ्नो पार्टीले गरेको बताएका छन् । यथास्थितिवादी धारमा रहेका नेपाली काँग्रेस र नेकपा(एमाले) लगायतका दलहरु मौका मिल्नासाथ प्रतिगामी धारमा मिल्ने खतरा रहेको समेत उनले खुलासा गरे ।

शनिवार भक्तपुरको सूर्यविनायकस्थित योयो बैङ्कटमा

आयोजित पार्टीको प्रशिक्षण कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै अध्यक्ष प्रचण्डले माओवादी केन्द्रकै कारण राजसंस्था ढलेको र माओवादी कमजोर भए यसले टाउको उठाउन सक्ने उल्लेख गरे । त्यतिबेला यथास्थितिवादी धारका काँग्रेस एमाले लगायतका दलले पनि प्रतिगमनलाई साथ दिनसक्ने खतरा कायम रहेको उनले बताए ।

त्यसैले, माओवादी केन्द्रलाई कमजोर हुने छुट नभएको

बाँकी पेज ७ मा

मध्यपुर थिमि नगरपालिकाले आफ्नै प्रशासकीय भवन निर्माण गर्दै

भक्तपुर । तत्कालिन पाँच गाउँपालिकाहरु दिव्यश्वरी, बालकुमारी, भिमसेन, नगदेश र बोदेको निलबाराही मिलेर २०५३ सालमा स्थापित मध्यपुर थिमि नगरपालिका स्थापना भएको २७ वर्षपछि आफ्नै प्रशासनिक भवन बन्ने भएको छ । नगरपालिका स्थापनाकालदेखि वडा नं. ६ को पुरानो स्वास्थ्य चौकी भवनबाट सेवा सञ्चालन गरिरहेको नगरपालिकाले वडा नं. ५ स्थित जल्बुमा नयाँ भवन निर्माण गर्न

लागेको हो । नगरपालिकाको प्रस्तावित नयाँ प्रशासनिक भवन निर्माणका लागि बोलपत्र आह्वानसमेत गरेको छ । बोलपत्रमा कम कबोल गर्ने निर्माण व्यवसायीलाई ठेक्का दिइने भएकाले भवनको लागत घट्ने नगर प्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठले जानकारी दिए ।

करिव ३ रोपनी १३ आना क्षेत्रफलमा निर्माण हुन लागेको नयाँ प्रशासनिक भवन परम्परागत र मौलिक शैलीमा

निर्माण हुने र जसमा अत्याधुनिक सुविधा सम्पन्न हुने नगर प्रमुख श्रेष्ठको कथन छ ।

भवन वेसमेन्टसहित ८ तलाको हुनेछ । जहाँ ९५० वर्ग मिटरको वेसमेन्टमा पार्किङको व्यवस्था हुनेछ । भवनमा अत्याधुनिक सुविधा सम्पन्न करिव ५५ जनाको क्षमता भएको कार्यपालिका बैठक कक्ष, १५० जनाको क्षमता भएको मल्टी प्रपोज सभाहल, न्यायपालिकाको इजलाश, मेलमिलाप केन्द्र

बाँकी पेज ७ मा

राजा समर्थकहरुको रैती हुने रहर

● कुशल बुढा

राजा फर्काउन रातदिन जागराम बस्नेहरूले स्पष्ट बुझ्दा हुन्छ- नागरिकको असन्तुष्टि अब नागरिकबाट राजाको रैती, प्रजा हुन होइन, अग्रगमनका लागि हो । राजसंस्था पुनर्स्थापना गराउँछु भन्नु र विजय शाहीले अकालमा मृत्यु भइसकेकाहरू जीवित पार्ने भ्रम छन् उस्तै उस्तै हो ।

सामन्तका अवशेषहरूले २४० वर्षको दासत्व किन बुझ्न सकिरहेका छैनन् ? वीर सहिदहरूको रगतले कोरेको इतिहास हो यो । अनि तिनै वीर सपुतहरूको कोखबाट जन्मिएको गणतन्त्र हो ।

आज जनजातिका छोराछोरी राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपति, सभामुख, मन्त्री बनिस्वदा राजेन्द्र लिङ्देन, कमल थापा, दुर्गा प्रसाईं र जम्लाका ज्ञानबहादुर शाहीका

कति पुर्खालाई राजा र तिनका सन्तानले गुलाम बनाए ?

राजाका रैतीहरुमा यो चेतना हुन जरुरी छ । शासक र क्रोनिजहरूको हालीमुहालीले जनअसन्तुष्टि चुलिएको मौका पारेर दक्षिणपन्थी तत्वहरु चलमलाउन कोसिस गरिरहेका छन् । सत्तारूढ शक्तिको अकर्मण्यले चुलिएको असन्तुष्टिमा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रले प्रतिक्रान्तिको कोसिस गरिरहेको स्पष्ट देखिन्छ ।

संसारमा कोही पनि राजाले जनताको इच्छाबमोजिम शासन त्यागेका छैनन् । त्यो केवल ठूलो रक्तपातपछि मात्र सम्भव भएको पाइन्छ । फ्रान्सका लुईस चौधौंले 'म नै राज्य हुँ' भन्थे । सन् १७९५ मा जनताले उनको टाउको काटेका थिए । यस्ता धेरै दृष्टान्त छन्, जहाँ जनताले महान सङ्घर्षको बलमा लोकतान्त्रिक

व्यवस्था स्थापित गर्दै आएका छन् ।

नेपालको राजनीतिक इतिहासमा गणतन्त्र स्थापना र २४० वर्ष पुरानो राजसंस्थाको अन्त्य एउटा ऐतिहासिक घटना हो । यसले नेपाललाई राजतन्त्रबाट लोकतन्त्रमा रूपान्तरण गरायो । देशको राजनीतिक, सामाजिक र आर्थिक परिदृश्यमा परिवर्तन ल्यायो । यस परिवर्तनका पछाडि धेरै कारण र घटना जिम्मेवार छन् । राजसंस्थाको अन्त्यका केही मुख्य कारण यस्ता थिए ।

जनकांक्षा र लोकतन्त्रको माग

नेपाली जनताले लामो समयदेखि लोकतन्त्र, स्वतन्त्रता र समानताको माग गर्दै आएका थिए । राजा ज्ञानेन्द्रले प्रत्यक्ष शासन थालेपछि जनतामा रोप

बाँकी पेज ४ मा

कलेज र पदाधिकारीमाथि लगाइएका आरोपहरु आधारहीन : केएसएल

काठमाडौं । काठमाडौं स्कुल अफ लले सामाजिक सञ्जाल मार्फत आफु र आफ्ना पदाधिकारी माथी लगाइएका आरोपहरु तथ्य र आधारहीन रहेको जनाएको छ । कलेजले आइतबार पत्रकार सम्मेलन गरी जारी गरेको विज्ञप्तिमा लगाइएका आरोपहरु आधारहीन मात्रै होइन सामाजिक मर्यादविरुद्ध समेत रहेको जनाएको हो ।

एउटा व्यक्तिले विना कुनै आधार र तथ्य आफ्ना प्रध्यापकहरु माथि अश्लील गाली गलौच गर्दै विभिन्न अरोपहरु लगाउने र उनैले समाजिक सञ्जालमार्फत लागएको आरोपका आधारमा सञ्चार माध्यमहरु मार्फत सार्वजनिक भएका समाचार बारे कलेजको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको जनाउदै समाचार लेख्नुअघि कम्तीमा तथ्यहरुको जाच गरिदिन कलेजले आग्रह गरेको छ ।

कलेजबाट भर्खरै पास आउट भएकी एक विद्यार्थीले सामाजिक सञ्जाल इन्स्टाग्राम मार्फत काठमाडौं स्कुल अफ लका कार्यकारी निर्देशक तथा प्रध्यापक डा. युवराज संग्रौला लगायत केही प्राध्यापकविरुद्ध

धारा प्रवाह गाली गलौज गर्दै विभिन्न आरोप लगाउदै आएको सन्दर्भमा कलेजले पत्रकार सम्मेलन गर्दै त्यो हर्कत नियोजित तथा संगठित योजनाको उपज भएको जनाएको छ ।

घटनाक्रमहरुले निज विद्यार्थी नभई कलेज र कलेजका पदाधिकारी र तिनका परिवारहरु केही दिनदेखि पिडित रहेको तथ्य तर्फ ध्यानाकर्षण गराउँदै कलेजले भनेको छ : यस्ता सामाजिक मर्यादा विपरित र मानवअधिकार विरोधी गतिविधि प्रति दख व्यक्त गर्नुबाहेक हामीसंग कुनै शब्द छैन” । यस घटनाले जुनसुकै व्यक्तीले जुनकुनै अवस्थामा जो माथी पनि आरोप लगाइदिन सक्ने अवस्थाको उजागर गर्दै यसबाट हाम्रो स्थापित सामाजिक मर्यादा र न्याय प्रणालीमाथी गम्भिर भ्नापट हानेको समेत कलेजले जनाएको छ ।

सामाजिक सञ्जाल मार्फत कुनै व्यक्तिले भ्रुटा र तथ्यहिन आरोप लगाइएका आधारमा स्थापित सञ्चारका माध्यमले समाचार बनाउने कार्यले दसकौको संघर्षबाट स्थापित यो शैक्षिक संस्था र यहाँका पदाधिकारीको मानमर्दन गर्ने काम भएको कलेजले जनाएको

छ । यदि कसैको कुनै गुनासो भए र आरोप भए त्यसको छानविनका लागि राज्यका स्थापित न्याय प्रणालीको साहरा लिनुको साटो हठात व्यक्तिको मानमर्दन हुने गरि सुरु गरिएको मिडिया टायलबाट आफुहरु दुखी भएको बताउदै कलेजले भनेको छ : यस्तो प्रवृत्तिले कस्तो समाजको निर्माण होला । सामाजिक सञ्जालबाटै आरोप लगाउने, त्यही बहस गरिने र त्यही फैसला गर्ने यही हर्कतले यो समाजलाई कहाँ पुरयाउला ?

पत्रकार सम्मेलनमा आफ्ना धारणा राख्दै प्राध्यापक डा. युवराज संग्रौलाले आफु जस्तो सुकै अनुसन्धान र छानविनका लागि तयार भएको भएपनि यस घटनाबाट आरोप लगाउने व्यक्ति भन्दा उनका कारण आफुहरु वास्तविक पिडित रहेको बताएका छन् । २५ वर्षको गौरवपूर्ण इतिहास बोकेको काठमाडौं स्कुल अफ ल र आफु माथी नियोजित रुपमा षडयन्त्र गरि यस प्रकारको आक्रमण सुरु गरिएको बताउदै डा. संग्रौलाले भन्नुभयो : यस कलेज मार्फत आफुले दसकौ देखि नेपाली समाजको गौरवपूर्ण इतिहास र संस्कारलाई कायम राख्न गरेको प्रयत्नको बदलामा देशलाई राजनीतिक रुपमा मात्रै होइन सास्कृतिक रुपमै विदेशीको गुलाम बनाउने समूहबाट नियोजित रुपमा आक्रमण गरियो । यद्धवी ठेकेका सन्दर्भहरुका बारेमा सम्बोधन गर्न स्वतन्त्र र निष्पक्ष छानविन समिति निर्माण गरिसकिएको जनाउदै आवश्यक परे राज्यका अन्य निकायहरुले पनि छानविन गर्न सक्ने डा.संग्रौलाको भनाई थियो । आफुकहाँ अध्ययनरत कुनैपनि आस्था र विश्वासका विद्यार्थीलाई

कुनै पनि विभेद नगरिएको स्पस्ट गर्दै डा.संग्रौलाले भन्नुभयो : आफु अभिभावक भएकाले उनीहरुलाई सही मार्गनिर्देश गर्नु र राज्यलाई असल नागरिक हस्तान्तरण गर्नु आफ्नो दायित्व भएकाले मैले त्यही गरिरहेको मात्रै हो । आफ्नो र आफ्नो समूहको मेहनतकै कारण राज्यले कानुनी अध्ययनका क्षेत्रमा एउटा अन्तर्रिष्टिय स्तरको संस्था पाएको संग्रौलाले स्मरण गर्नुभयो ।

केही दिन देखि डा संग्रौला र काठमाडौ स्कुल अफ लका पदाधिकारीहरु विरुद्ध सिलसिलाबद्धरुपमा सामाजिक सञ्जाल मार्फत गाली गलौज र मिथ्या आरोप लगाउने गरिएको छ । पटक पटक भिडियो मार्फत बर्बराहटको सैलीमा प्रस्तुत हुने ति छात्राले घरि संग्रौलाको परिवारका प्रत्येक सदस्यले पाँच लाखका दरले रकम दिनुपर्ने नदिए सिध्याइदिने धम्की दिने गरेको देखिन्छ । यौनिक टिप्पणी गर्ने गरेको भनि उनले तथ्य भन्दै सार्वजनिक गरेको विषय भनेको संग्रौलाले लभ अफयर्समा नर्पन र आफ्नो करिअर तर्फ फोकस हुन भनि बोलिएको विषयलाई मानिएको छ । आफ्नो अभिभावकले आफ्ना बच्चाहरुलाई र एउटा शिक्षकले आफ्ना विद्यार्थीलाई सम्झाउदा भन्ने सामान्य विषय समेत यौन दुर्य्यवहारको विषय मान्ने हो भने यहाँ परिवारको अस्तीत्व कहाँ रहला ? सञ्जाल मार्फत खुल्ला बार्गेनिङ गरिरहेकी ती छात्राले संग्रौला बाहेक कलेजका अन्य प्राध्यापकहरुलाई मात्रै होइन आफ्नै हजुरबुवालाई समेत बलत्कारी भएको अमर्यादित टिप्पणी गरेको देखिन्छ ।

अडान भक्तपुरको सातौ अधिवेशन सम्पन्न

भक्तपुर । नेपाल अडिटर्स एसोसिएसन भक्तपुरको सातौं जिल्ला अधिवेशन चैत्र २ गते शनिबार सिबर्ड ईन्टरनेसनल कलेजको सभाहलमा सम्पन्न भएको छ । अडान भक्तपुरका कार्यबाहक अध्यक्ष ज्ञानकृष्ण श्रेष्ठको सभापतित्वमा सम्पन्न अधिवेशनको प्रमुख अतिथि केनिन्द्रय अध्यक्ष वद्वि प्रसाद भट्टराईको प्रमुख अतिथ्यता रहेको थियो ।

अधिवेशनमा विशिष्ट अतिथिहरू अडान केन्द्रका तृतीय उपाध्यक्ष, आइक्यान पार्षद भल्लक मणि लम्साल, आन्तरिक राजश्व कार्यालय भक्तपुरका प्रमुख कर अधिकृत शुभ प्रसाद रिजाल, अडानका केन्द्रिय उपाध्यक्ष एवं उपत्यका इन्चार्ज भोलानाथ पाठकबाट शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गरिएको थियो

साथै सो अधिवेशनबाट आगामी ३ वर्षको लागि ज्ञानकृष्ण श्रेष्ठको अध्यक्षतामा ११ सदस्यीय जिल्ला कार्यसमिति निर्वाोध निर्वाचित गरिएको छ । जसमा उपाध्यक्ष रेविद कुशमा, सचिव केशवराज पन्त, सह सचिव श्याम प्रसाद मुनकर्मी, कोषाध्यक्ष सुदेश बहादुर श्रेष्ठ, सह कोषाध्यक्ष वद्वि बहादुर खड्का रहेका छन् भने सदस्यहरूमा त्रमशः रमेश थापा श्रेष्ठ, शैलेश धिमाल, सावित्री धौमडेल र राम बिनोद लम्साल निर्वाचित भएको अध्यक्ष श्रेष्ठले जानकारी दिएका छन् । कार्यक्रमको सहजीकरण जिल्ला समिति सदस्य केशव राज पन्तले गरेको कार्यक्रममा अडान ललितपुरका अध्यक्ष विश्वदेव श्रेष्ठ, काठमाण्डौ अध्यक्ष पूर्ण बहादुर चन्द, उपत्यका प्रदेश समितिका अध्यक्ष टिकाराम पौडेल, केन्द्रीय सदस्य तथा भक्तपुर इन्चार्ज हीरारत्न बजाचार्य, महासचिव प्रेम बहादुर श्रेष्ठ, उपाध्यक्ष श्री मिरा श्रेष्ठ, अडान केन्द्रका तृतीय उपाध्यक्ष तथा अइक्यान पार्षद भल्लक मणि लम्साललगायतको उपस्थित रहेको थियो ।

पैसाको भरमा नभई जनताको सहयोगमा महाधिवेशन सभ्य र भव्य रुपमा सम्पन्न

भक्तपुर । भक्तपुर जिल्ला बक्सिड संघको नियमित भेला एवम् बैठक भक्तपुर नगरपालिकका प्रमुख सुनिल प्रजापतिको प्रमुख आतिथ्यतामा लान्चाफल्चाको वर्गर हाउसमा आइतबार सम्पन्न भयो ।

प्रमुख अतिथि सुनिल प्रजापतिले विदेशीको सहयोगमा पार्टी, संगठन संचालन गरेको भए देश र जनताको भन्दा विदेशीको हितमा काम गर्नुपर्ने बताउँदै नेपाल मजदुर किसान पार्टीको आठौं महाधिवेशन बारे बोल्दै ठूला शासक पार्टीहरूले जस्तै पैसाको भरमा नभई जनताको सहयोगमा महाधिवेशन सभ्य र भव्य सम्पन्न गरेको साथै देश र जनताको हितमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रस्तावहरु पास गरी सम्पन्न गरेको बताए । उनले राम शरण महत विश्व बैकको कर्मचारी अर्थमन्त्री भएपछि देशको उद्योग धन्दा प्रायः निजिकरण गर्दै लगेर देशलाई परनिर्भर तर्फ धकेलेको साथै युक्रेनले पनि अमेरिकाको आडमा रुससंगको लडाइँले युक्रेनको प्राकृतिक स्रोत तथा खनिज अमेरिकाले हात पार्न खोजेकोबाट पाठ सिक्दै भक्तपुर नगरपालिकाले हालसम्म आत्मनिर्भर भएर नै विकास निर्माण गरेको र २०७२ सालको भुकम्पबाट क्षति भएको सम्पूर्ण सम्पदा, मठमन्दिर, पार्टी पौवा, दरबारको पुन निर्माण जन सहभागितामा सम्पन्न गरेको साथै कोरोनाकालमा जनताको सहयोगमा अक्सिजन प्लान्ट स्थापना गरी सम्पूण नगरबासीहरूलाई निःशुल्क वितरण गरेको कार्यले गर्दा उदाहरणीय नगरपालिकाको रुपमा देशका विभिन्न स्थानीय तहका प्रतिनिधिहरु अध्ययन भ्रमण र भेटघाट गर्न आईरहेको धारणा व्यक्त गरे । उनले खेलाडीहरूले पनि देशको राजनीति बुझेर देशको लागि नै खेल्नु पर्ने र जनताको सेवा गर्नुपर्ने बताए । उनले पार्टीको घोषणापत्र अनुसार यस वर्षको अन्तरनगर जिम्नाइष्टिक प्रतियोगिता आयोजनाले जनताको विश्वास जित्न सफल भएको बताए ।

कार्यक्रममा नेपाल बक्सिड महासंघका कोषाध्यक्ष गौतम सुजखुले नेमकिपाको आठौं महाधिवेशनले युवा परिचालन र खेलकुद बारे नीति तथा कार्यक्रमहरु बारे जानकारी लिन र युवाहरुलाई असल इमान्दार र देश र जनताको सेवामा समर्पित खेलाडी तयार गर्न साथै खेलकुदबाट देशको नाम अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा फैलाउन सकोस भने हेतुले कार्यक्रम गरेको बताए ।

कार्यक्रम भक्तपुर जिल्ला बक्सिड संघका अध्यक्ष रामकृष्ण प्रजापतिको सभापतित्वमा सम्पन्न कार्यक्रममा उनले बागमति प्रदेश बक्सिड संघ नविकरण नहुँदा खारेज भएकोले प्रदेश खेलकुद विकास परिषद्, बागमती प्रदेश, हेटौडामा सदस्य सचिव भेटेर तदर्थ समिति बनाउन राजनीतिक प्रतिशोध साटेर काम गर्न नहुने आफुले बताएको जानकारी दिए । उनले नेपाल बक्सिड महासंघ नेपाल ओलम्पिक कमिटीको कारण निलम्बनमा रहेकोले बागमति प्रदेश बक्सिड संघको तदर्थ समिति बनाउन नमिल्ने भनि सदस्य सचिवले बागमति प्रदेशको बक्सिड खेलाडी छनौटको लागि रामचन्द्र थापामगर, रामकृष्ण प्रजापति र अनिल प्रसाद दाहालको तीन सदस्यीय प्राविधिक समिति बनाएर काम गर्ने बताएको जानकारी दिए भने कार्यक्रम संचालन सचिव साजन लघु र धन्यवाद तुल्सीराम ग्वाछाले गरेको थियो ।

नेपालमै पहिलो पटक पर्यटन प्रोजेक्ट सोकेस प्रतियोगिता हुँदै

Next-Gen Tourism, From Field to Future

TOPS

TOURISM PROJECT SHOWCASE

Koshi 2025

15th-17th Baishakh
28th, 29th, 30th, April 2025

Hotel G Ramayana
Kathmandu

Event Managed By: Kafals

Venue Partner: RAMAYANA

Engineering Partner: NEPAL ENGINEERS ASSOCIATION, SOCIETY OF REGISTERED ARCHITECTS

Organized by: alison HOSPITALITY PVT. LTD.

3 Days
1 Grand Showcase

7 Jury Experts

10 Teams || 10 Mentors
50 Participants

Proposed Project Theme Areas

- Adventure Tourism
- Agro-Tourism
- Culinary & Gastronomy Tourism
- Cultural & Heritage Tourism
- Eco & Sustainable Tourism
- Religious & Spiritual Tourism
- Smart City & Rural Tourism
- Sports Tourism
- Water Tourism
- Wellness & Meditation Tourism
- Wildlife & Safari Tourism

काठमाडौं । उद्यमशीलताको क्षेत्रमा नयाँ सोच र नवप्रवर्तकको प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले एलिसन हस्पिटालिटी प्रा. लि. ले नेपालमै पहिलो पटक इन्जिनियरिड अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थीहरु बीच पर्यटन प्रोजेक्ट सोकेस प्रतियोगिताको आयोजना गर्दैछ । २०८२ साल वैशाख १५ गते देखी १७ गते सम्म काठमाडौंमा पर्यटन प्रोजेक्ट सोकेस प्रतियोगिता हुने भएको हो ।

नेपालको कुनैपनि युनिभर्सटीबाट सिभिल तथा आर्किटेक्ट अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थीले प्रतियोगितामा भाग लिन पाउने छन् । प्रतियोगितामा सामेल हुन चाहने विद्यार्थीहरुले कन्सेप्ट पेपर पेस गर्नु पर्नेछ । उत्कृष्ट १० वटा कन्सेप्ट पेपर

छनौट गरी प्रतिस्पर्धामा सहभागी गराईने आयोजक एलिसन हस्पिटालिटीका अध्यक्ष एलिना मगरले बताउनु भयो । सहभागीले निःशुल्क प्रवेश गरी प्रतियोगितामा सामेल हुन पाउने छन् ।

‘कोसी प्रदेशको जुनसुकै पर्यटकीयस्थल वा नवस्थललाई आफ्नो प्रोजेक्टको टारगेट स्थलका रूपमा लिएर भूगोल परिवेशअनुसार पर्यटन लक्षित प्रोजेक्ट निर्माण गर्नुपर्ने हुन्छ । सो प्रोजेक्ट निर्माणका लागि प्रतिस्पर्धीले अनिवार्य स्थलगत अध्ययन गर्नुपर्ने र स्थलगत अध्ययन पश्चात सो प्रोजेक्टको ड्रइङ्ग, श्री डी, प्रोजेक्टको डमी, प्रोजेक्ट प्रेजेन्टेशन तयार गर्नु पर्दछ ।’ प्रतिस्पर्धात्मक

प्रतिभा देखाउने यो अवसर विद्यार्थीहरूलाई आफ्नो रचनात्मक सोच प्रस्तुत गर्न तथा व्यावसायिक रुपमा अगाडि बढ्न प्रेरित गर्ने बताइएको छ ।

नेपालको पर्यटन क्षेत्रमा नयाँ आयाम थप्न, नवीन संरचना तथा अवधारणाहरू विकास गर्न, तथा स्थानीय समुदायको उत्थानमा योगदान पुर्याउन प्रतियोगिता महत्वपूर्ण हुने अध्यक्ष मगरले जिकीर गर्नुभयो । विशेष गरी, इन्जिनियरिड (सिभिल तथा आर्किटेक्चर) विषयका विद्यार्थीहरूका लागि यो उत्कृष्ट अवसर हुनेछ । उनीहरूले आवश्यकतानुसार टीममा मेनेजमेन्ट वा आईटीका विद्यार्थीलाई पनि सामेल गराउन सक्नेछ । टीममा अधिकतम ५

जना हुनुपर्नेछ ।

प्रतियोगिताका प्रमुख उद्देश्य नवीन तथा दिगो पर्यटन संरचना तथा योजना विकास गर्ने, स्थानीय सम्पदाको प्रवर्द्धन गर्ने, पर्यटन व्यवसाय प्रवर्द्धनमा नयाँ उपायहरूको खोजी गरी विद्यार्थीहरूलाई व्यवसायिक स्तरमा अवसर प्रदान गर्ने रहेको छ ।

प्रतिस्पर्धीले तयार गरेका प्रोजेक्ट नव वर्ष सो प्रदर्शनीमा सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय निकाय, योजना आयोग, एनआरन, उद्योग वाणिज्य संघ, लगानी बोर्ड, पर्यटन बोर्ड, वित्तीय संस्था, विद्यार्थी लगायतलाई अवलोकनमा निमन्त्रणा गरिनेछ । साथै विद्यार्थीले तयार गरेको प्रोजेक्टलाई लगानीकर्ता संग जोड्ने पुलको कार्य गरिने बताइएको छ ।प्रतियोगितामा प्रथम हुने टिमलाई नगद एक लाख, द्वितियलाई नगद पचास हजार, तृतीयलाई पच्चीस हजार र सहभागी सम्पूर्ण टिमले दश हजार साथै प्रमाणपत्र, एवम् आकर्षक गिफ्ट ह्याम्परहरू पाउनेछन् । प्रतियोगितालाई प्राविधिक सहयोग नेपाल ईन्जिनियर्स एसोसिएसन र सोसाईटी अफ नेप्लिज आर्किटेक्टले गर्नेछन् । कार्यक्रमको व्यवस्थापन काफल इभेन्टले गर्नेछ ।

बिस्कुट उद्योगको छानामा गुन्द्रुकको “बिस्कुन”

भक्तपुर । मध्यपुर थिमिको निकोसेरास्थित इम्पेरियल फुड्स प्रालिको छानामा गुन्द्रुकको बिस्कुन सुकाइएको छ। केही समयअघिसम्म उद्योग वरपरका वस्तीमा धूस्रहलित बनाउँदै गरेको कृकिकको बास्ना चल्ले गरेको थियो । तर, अहिले गुन्द्रुक मगमगाउन थालेको छ । उद्योगले खाजाका रूपमा कोदोसहितका विभिन्न परिकारका ‘अर्गानिक’ बिस्कट पनि उत्पादन गर्दै आएको छ ।

पछिल्लो समय उद्योगको छानाभरि रायोका साग र मुलाको सिन्की सुकाइएको देखिन्छ । साग र गुन्द्रुक ओल्टाइपल्टाइ गर्न चार पाँच जना महिला निरन्तर लागि परेको देखिन्छ । उद्योगका सञ्चालक पशुपति भुसाल भन्छन्, ‘विदेशमा रहेका साथीभाइले हाम्रा पुराना चिजवस्तु ‘ब्याख्ला, कोदो, मकै, गुन्द्रुक, तिलको छोप, टिमु, अकबरे खुसानी, मास ढालसहितका गेंडागुडी पठाइदेरु’ भन्ने माग भएपछि, छानालाई गुद्रुकमय बनाएको हुँ ।’ पुरानो पेसाबाट बाहिरिएको नभई समयअनुरूप पेसा-व्यवसायलाई विविधीकरण गर्ने क्रममा नेपाली गुन्द्रुकको बजारीकरणमा लागेको उनको भनाइ छ ।

अहिले रुचाइएको खानपिनले मानिस पुनः पुरानै युगमा प्रवेश गरेको हो की भन्ने भान भएको छ । विगतमा बाआमा र हजुरबाले खाएको कोदो, गुन्द्रुक, जौ र फापरको पीठोको माग अहिले विदेशमा पनि भइगुन्द्रुकको माग अधिक छ । गुन्द्रुकको भोल र अचारलाई नेपाली भान्सामा लोकप्रिय परिकारका रूपमा लिने गरिन्छ । पछिल्लो समय चौरासी बेज्जन् थालीमा पनि गुन्द्रुक अनिवार्य मानिएको छ । छिटो भटपट तरकारी बनाउन पन्यो भने गुन्द्रुक नै खोजिन्छ ।

गुन्द्रुकका वारेमा विद्यावारिधी गरेका टीकाबहादुर काकी मुख्तः गुन्द्रुक नेपालकै स्थानीय उत्पादन भएको बताउँछन् । यद्यपि, जापान र चीनमा विभिन्न साग तथा युरोपलगायतका मुलुकमा बन्दागोभीमा नून राखेर नेपाली गुन्द्रुकसँग मिन्दोजुल्दा खाद्यवस्तु उत्पादन हुँदै आएको छ ।

जिब्रोलाई ट्वाक्क छुने अमिलो र स्वादिलो ‘तिउन’ गुन्द्रुक नै हो । नेपाली भान्सामा जाडो होस् वा गर्मी सदाबहार उमालिने तिउन गुन्द्रुक नै हो । नेपालका गाउँवस्तीदेखि शहरका सुपरमार्केटसम्मका पसलमा प्याकिडमा गुन्द्रुक विक्री हुने गरेको छ । जाडो वा गर्मी, हिँडो होस् वा भात गुन्द्रुकको भोलसँग ‘सच्याप्’ मुखेर खाँदाको फूर्ती र आनन्द बेग्लै हुन्छ । स्वादको त बयान नै गर्न सकिन्न ।

‘नेपाली गुन्द्रुकमा पाइने अमिलोपन स्वादका हिसाबले अनुपम छ, त्यसकारण पनि गुन्द्रुकको लोकप्रियता बढ्दो छ,’ खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागका पूर्वमहानिर्देशक काकी भन्छन् । यस वर्ष काठमाडौँ उपत्यकामा रायो साग निकै सस्तो भयो । त्यसो त भक्तपुर आफैँमा मुलुकभर रायो र काउलीलगायत

हरिया सागपात प्रशस्त उत्पादन हुने जिल्लाका रूपमा कहलिएको छ । प्रतिकिलो १५ सम्म रायोको राम्रो पनि पाइयो ।

उद्योगका संस्थापक भुसाल भन्छन्, ‘महँगोमा उद्योगले केजीको ८० सम्ममा खरिद गरेको थियो । खासगरी रायो, तोरी, सस्य, काउली, मुला आदिको गुन्द्रुक बनाइन्छ । सागको भाउ नेपाली बजारमा खासै चर्को छैन, सस्तै पाइन्छ । त्यस उद्योगले एक पटकमा एक हजार किलोसम्म साग खरिद गर्दै आएको छ । किसानलाई पनि एकै ठाउँमा आफ्नो उत्पादन दिँदा नै सहज भयो । स्थानीयस्तरबाटै पर्याप्त उपलब्ध भइरहेको छ ।’

गुन्द्रुक बनाउन कम्तीमा पनि १५ देखि २० दिनको प्रक्रिया पूरा गर्नुपर्छ । साग किन्ने, केलाउने, धोइपखाली गर्ने, सीधा घाममा सुकाउने, थिच्ने र फेरि सुकाउने, तौल गर्ने, प्याकिड गर्ने र माग आएवमोजिम बजारसम्म पुर्‍याउने काम उद्योगले गर्दै आएको छ । देख्दा सामान्य लाग्ने पनि सबै चरण पूरा गर्ने विषय जटिल नै छ । बाहिर पठाउँदा अझ सचेत हुनुपर्छ ।

उद्योग सञ्चालक भुसाल सरसफाइमा विशेष ध्यान पुर्‍याइएको बताउँछन् । ‘यहाँ उत्पादन गरिएको गुन्द्रुकमा शुद्धता र गुणस्तर कायम छ,’ उनले भने । नेपालका सबै जिल्ला र गाउँवस्तीमा गुन्द्रुक बनाइन्छ, पकाइन्छ र मीठो मानेर खाइन्छ ।

गुन्द्रुक सहजरूपमा विदेश निर्यात गर्न सञ्चालक भुसालले सरकारका संयन्त्रसँग कुराकानी गरिरहेका छन् । गुन्द्रुक तयार गर्ने प्रक्रिया केही लामो भएको र त्यसमा खटाउनु पर्ने जनशक्तिका कारण लागत मूल्य बढी नै हुने गरेको छ । त्यस उद्योगले ढालजन्य गेंडागुडीका अतिरिक्त रायोको गुन्द्रुक र मुलाको सिन्की तयार गर्दै आएको छ ।

प्रारम्भमा एक सय किलो रायोको सागबाट सुरु गरेकामा दैनिक एक हजार पाँच सय किलोसम्म साग खरिद गर्न सफल भएको छ । एक सय किलो रायो सागबाट करिब १० किलो गुन्द्रुक तयार हुने सञ्चालक भुसालको भनाइ छ । तोरीको गुन्द्रुकको विदेशमा ठूलो माग छ । तर काठमाडौँ उपत्यकाले त्यो माग धान्न सक्ने अवस्था छैन । सरकारले त्यसका लागि तराई-मधेसका कुनै क्षेत्र विशेषलाई ‘पकेट’ क्षेत्र घोषणा गर्न आवश्यक देखिएको उनको भनाइ छ ।

उद्योगले आफ्ना उत्पादनको विविधीकरण गर्ने उद्देश्यले सुरु गरेको गुन्द्रुकका लागि अहिले सूर्यविनायक, सानोठिमी र बोडे इलाकाबाट साग सङ्कलन भइरहेको छ । गुन्द्रुकका लागि छिपिएको र ठूला पात भएको साग राम्रो मानिन्छ । रायोका साग पनि विभिन्न प्रकारको पाइन्छ । मीठो गुन्द्रुक बनाउने र गुणस्तर कायम गर्ने सवालमा पाका पुराना पुस्ता स्वयम् विषय विज्ञकारूपमा रहेको उद्योगी भुसाल बताउँछन् । उद्योगले उनै पुराना पुस्ताका

कामदारलाई प्रशिक्षक बनाएर गुन्द्रुक र सिन्की तयार गरिरहेको छ ।

थकाली भान्सामा गुन्द्रुक अनिवार्य नै मानिन्छ । आलु-गुन्द्रुक, गुन्द्रुक-भटमास, तितौरा, गुन्द्रुक बोडी, आँपको चानासँग पनि गुन्द्रुक मिसाएर पकाइन्छ । गुन्द्रुकमा पनि हरियो सागमा पाउने गुण छ । विश्वका कयौँ मुलुकले खाद्य परीक्षण गरी गुन्द्रुकलाई खानयोग्य भनेर प्रमाणित गरिसकेको छ ।

कलिलो र छिपिएको साग र निर्धारण गरिएको प्रक्रिया पूरा गरेका आधारमा गुणस्तर हुने गर्छ । भाटभटेनी, मार्ट र अन्य स्टोरमा नमूनाका लागि पठाइसकिएको उनको भनाइ छ । गुन्द्रुक प्रतिकिलो सात सयदेखि एक हजार पर्छ । ‘यसमा काम गर्ने सपनादेखि रहेको छु । त्यो पूरा हुनेमा उत्साहित नै छु । गुन्द्रुकसँग सबै चिजवस्तुमा उत्पादनको लोगो लगाएर गाडीभरि बजारमा पठाउने कोसिसमा छु । त्यसका लागि रातदिन खटिरहेको छु,’ व्यवसायी शान्ता अधिकारी भन्छन् ।

कोरोनाअघि ऋण लिएर लगानी गरियो, त्योअनुरूपको प्रतिफल त भएन । व्यापार सबै क्षेत्रमा घटेको छ । ब्याज घटेको छैन । त्यसमै रहँदा ऋणबाट उम्कन नसक्ने अवस्था भएपछि गुन्द्रुक र आँटोपीठोतिर लागेको उनको अनुभव छ । व्यापार गर्ने सन्दर्भमा स्वदेशै प्राथमिकता दिए पनि मालसामान बजारमा पठाएपछि पैसा उठिहाल्छ भन्ने सुनिश्चित छैन । बाहिर पठाउँदा पैसा ‘एडभान्स’मा आउने भएपछि त्यसलाई मध्यनजर गरी अघि बढिरहेको अधिकारीको भनाइ छ ।

उद्योगले प्रतिदिन करिब एक सय ५० किलोसम्म गुन्द्रुक निकालिरहेको छ । जाडोयाममा प्रशस्तै साग प्राप्त भए पनि अरु मौसममा त्यसको व्यवस्थापन कसरी मिलाउने भन्ने प्रश्न छ । कसैलाई हेपेर गाली गर्नुपन्यो भने ‘यो गुन्द्रुकले केही गर्न सकेन’ भन्दा यसको महत्त्व नबुझेको हो कि भन्ने भान पर्न सक्छ । हुन त नेपाली समाजमा ‘जात फाल्नु गुन्द्रुकको भोलमा’ भन्ने अर्गानिक उखान नै छ ।

गुन्द्रुकमा पोटासियम, भिटामिन सी, आइरन, सोडियम धेरै पाइने र रेसादार भएकाले कोलेस्ट्रॉललाई घटाउन योगदान पुर्‍याउने विश्वास गरिएको छ । त्यसो त सरस्वती घरेलु तितौरा उद्योग गोकर्णेश्वर, भाटभटेनी फुड्स उद्योग, पहाडी फुड्स प्रालि रुसन्देही, एन्जल कृषि फार्म दक्षिणकालीबाट उत्पादित गुन्द्रुक भाटभटेनीलगायत ठूला मार्टहरूमा उपलब्ध हुँदै आएको छ ।

खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर नियन्त्रण विभागका वरिष्ठ अनुसन्धान अधिकृत हुमाकुमारी बखिम भन्छन्, ‘गुन्द्रुक तयार गर्दा सरसफाइ र सुकाउने विषयमा अली बढी ध्यान पुर्‍याउनुपर्छ ।’ गुन्द्रुक गुन्डी, नाइलो, माद्रो र त्रिपालमा सुकाउने गरिन्छ । त्यसरी खुल्ला सुकाउँदा कपाललगायत वस्तु पर्नसक्ने हुँदा जालीदार कपडाले छोप्नु बुद्धिमानि हुनेछ । घरघरमै विभिन्न प्रक्रिया अपनाएर बनाइने भएकाले गुणस्तरमा एकरूपता नभए तापनि स्वच्छता र सरसफाइको हिसाबले एकरूपता हुनुपर्छ । गुन्द्रुकमा लाभदायक मानिने जीवाणु, मिनिरल र फाइबरको स्रोत मानिने भएकाले स्वास्थ्य र पौष्टिकताका हिसाबले पनि राम्रो मानिएको छ । अरु उन्नत जातका तुलनामा हाम्रा

रैथाने रायोको गुन्द्रुक स्वादिलो र गुणस्तरीय मानिन्छ ।

इलामको रोड गाउँपालिकाले आफैँ उद्योग सञ्चालनको अनुमति लिएर सञ्चालन गर्दै आएको छ । पुराना बन्द भएका चिया उद्योगलाई गुन्द्रुक उत्पादन गर्नका लागि पुनःस्थापना गरिएको छ । चिसो याममा गुन्द्रुकको तिउन बढी खाइन्छ भने गर्मीमा अचार बढी रुचाइन्छ । आलु, प्याज, गोलभेंडा, भटमास मिसाएको गुन्द्रुकको स्वाद त बयान गरिसाध्य नै हुन्न । विभागका अनुसार, पछिल्लो समय गुन्द्रुक बाहिर निकासी गर्ने क्रममा जाँच परीक्षणका लागि आउने क्रम बाकिएको छ ।

तर यहाँ सामान्य परीक्षण जलाम्स अर्थात् पानीको मात्रा कति छ भनेर परीक्षण गरिन्छ । अमिलो भएकाले हानिकारक जीवाणु कमै रहन्छ । नेपाली परम्परागत खाद्यवस्तुको आफ्नै खाले पौष्टिक तत्त्व र महत्त्व छ । प्रत्येकले घरमा बनाइँदै आएको हो । उपलब्धताको पहुँच र बनाउन सजिलो भएकाले पनि रोजाइमा परेको हो । सहरीकरण बढ्दै गएको, बसाइँसराइ तीव्र हुँदा कार्य व्यवस्थाले सहरीयाले बनाउन नभ्याउँदा यसको बजार विस्तार बढ्दै गएको छ ।

विदेशमा रहेका नेपालीले आफ्नो गाउँ र देशको परम्पराको परिचय र जीव्रोको स्वाद रहेको गुन्द्रुकप्रतिको चाहना बढेको छ । यातायातलगायत सुविधा र विकासको एउटा पाटोकारूपमा यो सहर भित्रिएन पाएको छ ।

गुन्द्रुकका लागि इलाम, धनकुटा, दोलखा, म्याग्दी, स्याङ्जा, बागलुङ, ओखलढुङ्गा, भोजपुर, सिन्धुलीलगायत पहाडी जिल्ला प्रख्यात छ । खाद्य सुरक्षाका लागि पनि गुन्द्रुकले टेवा पुर्‍याउँछ । सागको बजारीकरण नहुँदा त्यसलाई खाँदैर गुन्द्रुक बनाउँदा खाद्य सुरक्षामा योगदान दिन्छ ।

‘गुद्रुकलाई पकाउन्न पढैन’ भन्ने नेपाली समाजको उखानजस्तै तत्काल तरकारी उपलब्ध नहुँदा भातको भाडमा सिधै गुन्द्रुक मिसाएर तरकारीका रूपमा खान सकिन्छ । तिल, सिलाम, आलस र फिलिङ्को छोपमा अमिलो र सुकेको खुसानी मिसाएर क्षणभरमै स्वादिलो अचार तयार हुन्छ । नेपालीको वाक्लो बसोबास रहेका क्षेत्र अमेरिका, जापान, अष्ट्रेलिया, खाडीमुलुकमा सञ्चालित नेपाली होटल र रेष्टुराँमा मासको ढाल, तितौरा र गुन्द्रुकको अत्यधिक माग रहेको छ ।

व्यवसायी शान्ता अधिकारी छिदै दुई सय किलो गुन्द्रुक जापान निर्यात गर्ने तयारी गरिरहेको बताउँछन् । त्यस उद्योगले एक सय र दुई सय ग्रामका बेग्लाबेग्लै प्याकेट बनाएको छ । ठूलो परिणाममा माग भएमा तत्काल पुर्‍याउन सक्ने अवस्था नरहेको उनको भनाइ छ ।

सरकारले गुन्द्रुक उत्पादनलाई पकेट क्षेत्र तोकेर सहूलियत दरमा ऋण सहयोग उपलब्ध गराएमा फलदायी हुनेछ व्यवसायी बताउँछन् । काम पाइएन भनेर विदेश पलायन भइरहेका युवा पुस्तालाई भुसालले गुन्द्रुक उत्पादन र बजारीकरणका लागि गरिरहेको प्रयास प्रेरणाको स्रोत बन्न सक्छ । सो उद्योगमा लक्ष्मी तामाङले विशेषज्ञका रूपमा काम गरिरहनुभएको छ । गरिवका घरमा बाध्यताको तिउन अहिले उच्च घरनाका लागि भान्छाको महत्त्वपूर्ण परिकार बनेको छ ।

इजरायलद्वारा पुनः हमासविरुद्ध आक्रमण

काठमाडौँ । इजरायलले गाजा पट्टीमा पुनः सैनिक कारवाही सुरु गरेको छ । इजरायल र हमासबीचको पहिलो चरणको युद्धविराम सकिएको र दोस्रो चरणको वार्ताका लागि कहिले सहमति हुने भन्नेमा दुवै पक्ष शंकाको घेरामा रहेका बेला इजरायलले आक्रमण गरेको अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चार माध्यमहरूले जनाएका छन् । जनवरीमा सुरु भएको तीन चरणको युद्धविराम कसरी कायम राख्ने भन्ने विषयमा इजरायल र हमासबीचको असहमतिबीच हिंसा बढ्दै गएको हो ।

सीएनएनका अनुसार इजरायली प्रधानमन्त्री नेतान्याहुको कार्यालयले हमासविरुद्धको कारवाही पुनः सुरु गर्ने जनाएको छ । इजरायली डिफेन्स फोर्सले ट्वीटरमा लेखेको छ, ‘गाजा स्ट्रिपमा हमास आतंकवादी संगठनसँग सम्बन्धित आतंककारी लक्ष्यहरूमा व्यापक हमला गरिरहेको छ ।’

आइडीएफका अनुसार उनीहरूको सेनाले हमासको लक्ष्यमा व्यापक आक्रमण गरेको छ । यी आक्रमणमा धेरैको ज्यान गएको समाचारमा जनाइएको छ । प्रत्यक्षदर्शीहरूका अनुसार मध्य गाजाको देइर अल-बालाहमा तीनवटा घर, गाजा शहरको एउटा भवन र खान युनिस र रफाहका लक्ष्यहरूमाथि आक्रमण भएको थियो । गाजा शहरमा पाँच बालबालिकासहित ३० भन्दा बढी व्यक्तिको मृत्यु भएको अलजजीराले जनाएको छ । हमलामा २० भन्दा बढी घाइते भएका छन् ।

केही दिनअघि इजरायल युद्धविरामको दोस्रो चरणमा जानुको सट्टा पहिलो चरणको समयावधि बढाउन अडिग रहेको खबर आएको थियो । युद्धविरामको दोस्रो चरणमा इजरायल रक्षा बल पूर्ण रूपमा गाजा छोड्नुपर्ने थियो तर, इजरायल यो चाहँदैन । एक उच्चस्तरीय इजरायली स्रोतकाअनुसार हमासले गाजा छोड्नुपर्नेछ, त्यसपछि मात्र इजरायल युद्धविरामको दोस्रो चरणको लागि अगाडि बढ्नेछ ।

त्यसैले दोस्रो चरणको युद्धविरामको सट्टा इजरायलले पहिलो चरणको युद्धविरामको समयावधि बढाउन चाहेको सीएनएनले जनाएको छ । इजरायल डिफेन्स फोर्सका अनुसार वायुसेनाले गाजामा हमासको लक्ष्यमा हवाई आक्रमण गरिरहेको छ । टाइम्स अफ इजरायलका अनुसार यी आक्रमणमा हालसम्म २०० जनाको मृत्यु भइसकेको छ ।

सेनाले एक विज्ञप्तिमा हमासका ‘आतंकवादी लुकेका ठाउँहरू’ लाई निशाना बनाएको बताएको छ ।

‘हामासले हाम्रा बन्धकहरूलाई रिहा गर्न अस्वीकार गरेपछि र राष्ट्रपतिका अमेरिकी विशेष प्रतिनिधि विट कोफ र अन्य मध्यस्थकर्ताहरूले गरेका प्रस्तावहरूलाई अस्वीकार गरेपछि यो आक्रमण भएको हो,’ विज्ञप्तिमा भनिएको छ ।

जनवरी १९ मा इजरायल-हमास युद्धविरामपछि गाजामा इजरायलले गरेको यो सबैभन्दा ठूलो हमला हो । इजरायलले विगत दुई हप्तादेखि गाजामा खाद्यान्न, औषधि, इन्धन र अन्य आपूर्तिहरू अवरुद्ध गरेको छ र हमासलाई युद्धविराम सम्झौतामा परिवर्तनहरू स्वीकार गर्न माग गरेको छ । हमासले इजरायली हवाई आक्रमणलाई युद्धविरामको उल्लङ्घन भएको बताएको छ । हमासले इजरायलको यो कदमले आफ्ना बन्धकहरूलाई खतरामा पारेको र यसका लागि इजरायली सरकारलाई जिम्मेवार ठहराएको धम्की दिएको छ । हमासले इजरायलले विना उत्तेजना आक्रमण गरेको बताएको छ ।

इजरायलका प्रधानमन्त्री बेन्जामिन नेतन्याहुले युद्धविरामको वार्ता अघि बढ्न नसक्दा आफूले यी आक्रमण गरेको बताएका छन् । नेतान्याहुले धेरै पटक फेरि युद्ध सुरु गर्ने धम्की दिएका छन् ।

पहिलो चरणको युद्धविराम मार्च १ मा समाप्त भएको थियो । पहिलो चरणमा हमासले ८ शवसहित ३३ जना बन्धकलाई रिहा गरेको थियो । योसँगै इजरायलले २ हजार प्यालेस्टिनी बन्दीलाई रिहा गरेको थियो । इजरायल र हमासबीच युद्धविरामको दोस्रो चरणको वार्ता अबै सुरु भएको छैन ।

यस चरणमा करिब ६० जना बन्धकहरूलाई रिहा गरिने थियो । साथै युद्धलाई पूर्णरूपमा अन्त्य गर्ने विषयमा पनि छलफल हुने थियो । इजरायल र प्यालेस्टाइनबीच कैदी आदानप्रदानको यो सम्झौता तीन चरणमा सम्पन्न हुनेछ । एजेन्सीको सहयोगमा

संघीयता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र, समाज्वातिक प्रतिनिधित्व, अमिर्नेश्वरता, जातीय सद्भाव र व्यवसायिकताका लागि

गुप्तचिन्त साप्ताहिक

सुम्निमा

THE SUMNIMA NATIONAL WEEKLY

प्रत्येक सोमवार नियमित रूपमा प्रकाशित भइरहेको

सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक

अखबार खोजी खोजी पढौ ।

थिनि टाइम्स साप्ताहिक

– छिमेकी तथा आफना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

- प्रेमचन्द

सम्पादकीय

सेवा सुविधा भोगको लोभ राख्नु नैतिकता होइन !

दलगत राजनीतिमा संलग्न वा सक्रिय हुने ब्यक्ति समाजसेवी हुने मान्यता रहेको छ । किनकी राजनीतिक दलको प्रमुख उद्देश्य भनेको राज्यसत्तामा पुगेर देश र जनताको हक, हित र आर्थिक समृद्धिको लागि कार्य गर्नु हो । तर नेपालको सन्दर्भमा नेपाली राजनीतिक दलका नेताहरूले राजनीतिलाई आय आर्जनको रुपमा प्रयोग गर्दै आइरहेको छ । यसको ज्वलन्त उदाहरण भनेको राजनीतिक नेता कार्यकर्ताहरूको विलासी पूर्ण जीवनशैली जो आम जनसमुदायमा आलोचनाको विषय बनेको छ ।

राजनीतिक नेताहरू देश र जनताको आर्थिक समृद्धिको लागि काम गरिरहेको र राज्यमा सुशासन कायम गर्नमा प्रतिबद्ध रहेको विभिन्न सार्वजनिक मञ्चमा अभिव्यक्ती दिने गर्दछ । तर तिनको विगतको जीवनशैली र राज्यसत्तामा पुगेपछिको जीवनशैली अनि सुरक्षा ब्यवस्थाका कारण आम जनसमुदाय पीडित बनेको अवस्था छ । साथै नेपालबाट राजतन्त्रको अन्त्य भई गणतन्त्र स्थापना भएको डेढ दशकको अवधिमा राज्यमा रहेका आमजनसमुदायले महशुश गर्ने गरी परिवर्तन भएको पाएको छैनन् । तर सत्तामा पुगेका राजनीतिक दल र तिनका नेता तथा कायूकर्ताहरू अनि जनप्रतिनिधिहरूको जीवनशैलीमा भने आमूल परिवर्तन भइरहेको देखिएको छ , जुन आम जनसमुदायको असन्तुष्टिको कारकतत्व पनि हो ।

इसै सन्दर्भमा हालै विशिष्टलाई राज्यले नीतिगत रुपमा कानुन नै बनाएर सेवा सुविधा दिन बनाउन लागेको कानुन सुरुमै विवादको घेरामा परेको छ । विधेयक प्रस्तुत नहुँदै सामाजिक सञ्जाल, सञ्चार माध्यममा मात्र होइन संसदमा समेत सो प्रस्तावको चर्को आलोचना भएको छ । अहिले पनि केही पूर्वीविशिष्ट पदाधिकारीलाई राज्यले मूलतः मन्त्रिपरिषद्को तजबिजमा सुविधा दिइआएको छ । यसरी कानुनबिना दिइएको सुविधाप्रति महालेखाले प्रश्न उठाइएको छ । साथै यसलाई सर्वोच्च अदालतले पनि कानुन बनाएरमात्र सुविधा दिन २ पटक सरकारलाई आदेश दिएको थियो ।

सम्भवतः महालेखाको सुभाब र सर्वोच्च अदालतको आदेशसमेत कार्यान्वयन गर्ने क्रममा सरकारले पूर्वीविशिष्ट व्यक्तिहरूलाई दिइने सुविधालाई व्यवस्थित गर्न कानुन बनाउन लागेको हो । यही बहानामा राज्यको ढुकुटी थप दोहन गर्ने नियत नभए सरकारको यो अग्रसरता सराहनीय नै देखिन्छ ।

जनसाधारणका साथै समाजमा पनि अहिले राजनीतिक नेताहरूप्रति वितुष्णा बढेको छ । समाजले राजनीतिलाई पेसाका रूपमा नभई सेवाका रूपमा हेर्ने तर राजनीतिकर्मीहरूले भने राज्यको ढुकुटी दोहन गर्न नहिचकिचाउने गरेका कारण जनतामा आक्रोशको स्थिति बढेको हो । कानुन बनाउने नाममा मूलतः पूर्वीविशिष्ट पदाधिकारीलाई दिइआएको सेवासुविधा वृद्धि गरिने र सुविधा पाउन पदहरू बढाइने सन्देह जताततै प्रकट भइरहेको छ । विगतमा सांसदहरूलाई आजीवन सुविधा दिनेसम्मका प्रयासहरू गरिएकाले पनि जनमानसमा सन्देह उब्जनु अस्वाभाविक पनि होइन । यसपटक भने सुविधा बढाउने वा सुविधा दिइने पदहरूको घेरा फराकिलो बनाउने दुस्साहस गर्न सरकार पक्कै हिचकिचाउनेछ । त्यसो त मन्त्रीहरूले नै सुविधा बढाउने गरी कानुन नबन्ने घोषणा सार्वजनिकरूपमै गरिसकेका छन् । सरकारलाई पनि शङ्काको सुविधा नदिनु अन्याय हुन्छ ।

विधेयक मस्यौदा गर्दा नै सरकारले जनमानस बुझ्न सक्थो भने संसदा व्यवधानको सामना गर्नु पर्नेछैन । अहिले दिइआएको भन्दा सुविधा पटककै बढ्ने र राष्ट्रपति तथा उपराष्ट्रपतिबाहेक अरू पदमा रहेकाहरूलाई दिइआएको सुविधा कटौती गर्ने व्यवस्था प्रस्तावित विधेयकमा गरिएका खासै विरोध नहोला । पूर्वराष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिबाहेक अरू पूर्वीविशिष्ट पदाधिकारीलाई राज्यले विशेष सुविधा दिन आवश्यक र उचित देखिँदैन । पूर्वराष्ट्रपति वा उपराष्ट्रपति पनि सक्रिय राजनीतिमा रहने हो भने राज्यको ढुकुटीबाट विशेष सुविधा दिनु वा लिनु न्यायोचित हुँदैन ।

यसैगरी अहिले सुरक्षाकर्मि उपलब्ध गराउँदा पनि पुनः विचार गरिनु आवश्यक देखिन्छ । अहिले पूर्वमात्र होइन बहालवाला विशिष्ट पदाधिकारीलाई सुरक्षा जोखिमभन्दा बढी सान देखाउनका लागि सुरक्षाकर्मि उपलब्ध गराइएको देखिन्छ । यसरी विशिष्ट पदाधिकारीहरूको तामझाम पनि अहिले जनमानसमा गणतन्त्रको छवि बिगानै एउटा कारक बनेको देखिन्छ । यसैले बहालवाला र पूर्वीविशिष्ट पदाधिकारीहरूको तामझाममा पनि नियन्त्रण गर्ने व्यवस्था प्रस्तावित विधेयकमै समावेश गरिनु उचित हुनेछ । सुविधा कम गर्ने र सीमित व्यक्तिले मात्र पाउनेगरी ऐन बनेमा त्यसको सकारात्मक प्रभाव पर्नेछ । राजनीतिक दलहरू र तिनका नेता कार्यकर्ताहरूको यही रवैयाका कारण पनि अहिले आम जनसमुदाय बीच देखिएको आक्रोसको फाई उठाउन राजावादीको रुपमा चिनिएका र निरंकुश राजसंस्थाको पक्षधरहरू विगतकै राजसंस्था सही भएको भ्रम समाजमा फैलाउन क्रियाशील रहेको देखिन्छ । यसमा नेपालको संविधान र गणतन्त्रलाई स्वीकार गर्दै बर्तमान राजनीतिमा आएको राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीसमेत राजतन्त्र बहालीको मुद्दामा खुलेर लागेको छ । यसमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य व्यवस्थाका पक्षधर शक्ति सचेत हुनु आवश्यक छ । समाज कहिल्यै पश्चागमन हुँदैन । समाज जहिले पनि अग्रगमन तर्फ अग्रसर हुन्छ । यो विषय प्रत्येक राजनीतिक दलका नेता, कार्यकर्तालगायत आम जनसमुदायले बुझ्न जरुरी छ ।

तसर्थ बर्तमान सरकारले राजनीतिलाई समाजको हितको लागि प्रयोग गर्ने गरि कानुन निर्माणको पहल गर्नु आवश्यक छ । किनकी बर्तमानमा बिशिष्टलाई दिइने गरिएको सेवा सुविधा अपेक्षाकृत बढी नै रहेको आर्थिक विश्लेषकहरूको बिश्लेषण रहेको छ । साथै राजनीति ब्यक्ति स्वयंको रोजाइ भएकाले सेवा सुविधा भोगको लोभ राख्नु राजनीतिक दलका नेता तथा कार्यकर्ताहरूको नैतिकता होइन ।

स्ववियुलाई चन्दा असुली र आतंकको अखडा बनाउने कि विद्यार्थी कल्याणको ज्ञानपुञ्ज ?

●*स्वर्णिम वाक्ने*

विश्व इतिहासमा युगीन राजनीतिक परिवर्तनका संवाहकका रूपमा विभिन्न विद्यार्थी आन्दोलनहरूको स्मरण गर्ने गरिन्छ । गत वर्ष बंगलादेशमा विद्यार्थीहरूको विद्रोहले चार/चार पटक चुनाव जितेकी शेख हसिनालाई अहिले दिल्लीमा शरणार्थीको रूपमा सीमित गरिदिएको छ । सन् २०१८ मा भन्डै भन्डै ८६ प्रतिशत संसद उहाँको नियन्त्रणमा थियो, पूरै राजनीतिक प्रणाली कब्जा गरेकी थिइन् ।

यहाँ दुई तिहाइको दम्भको कहिलेकाँही प्रदर्शन हुन्छ, हसिनाले पछिल्लोमा पनि भन्डै भन्डै तीन चौथाइ संसदीय पकड थियो तर एक महिनाको अवधिमा विद्यार्थीहरूको बलमा उनी आज बहिर्गमित अवस्थामा छिन् ।

सन् १९६८ मा सम्पूर्ण पाश्चात्य जगत् नै हल्लाउनेगरी टोकियोदेखि पेरिस, लण्डनदेखि सन- फ्रान्सिस्कोसम्म भएका विद्यार्थी आन्दोलनहरूले एक किसिमको सांस्कृतिक पानीढलो नै स्थापित गर्‍यो ।

दोस्रो विश्वयुद्धपछि जन्मिएको पुस्ताले भियतनाम युद्ध, लैंगिक समतादेखि लिएर अनेक मुद्दाहरूलाई उठाउँदै एककिसिमको ‘क्ल्वरल वाटरसेड’ नै स्थापित गरेको हामीले देख्न पायौं । चीन जस्तो फरक राजनीतिक पृष्ठभूमिको मुलुकमा पनि सन् १९१९ मा विद्यार्थीहरूले गरेको आन्दोलनबाट नै त्यहाँको राजनीतिक कोल्टेफेराइ भएको हामी हेर्न सक्दछौं ।

कम्युनिष्ट पार्टीको स्थापना पनि त्यसैको प्रेरणामा भएको, र त्यही कम्युनिष्ट प्रणालीलाई चुनौती दिने गरेर त्यसको ७० वर्षपछि तियानमेन स्क्वायरमा भएको विद्रोह पनि विद्यार्थीहरूबाटै भएको थियो ।

हाम्रै नेपालमा पनि २०३६ सालदेखिको उदाहरणहरू हेर्दा जुल्फिकर अलि भुट्टोलाई फासी दिएपछि भड्किएको विद्यार्थी आन्दोलन जनमत संग्रहसम्म पुग्यो । बलबहादुर केसी, शरणविक्रम मल्लहरूलाई ठेलागाडामा राखेर मोसो दलिएको इतिहास हामीले पनि पढेका छौं ।

तर, त्यो प्रेरणादायी राजनीतिक परिवर्तनलाई एउटा विद्यार्थीहरूकै बलमा कोल्टेफेराइ र परिवर्तन गरिएको स्मरणीय इतिहास हामी सबैले गौरव गर्नलायक पनि छ । यो ऐतिहासिकताको आलोकमा विद्यार्थीहरूको आन्दोलनहरूको इतिहास एकदमै गौरवशाली पनि छ ।

समाजमा घृणा फैलाउने कारखानाको रूपमा विश्वविद्यालयलाई हामीले जसरी उत्पादन गरिरहेका छौं, त्यो सुधार गर्नुपर्ने दिशातिर हामी जानुपर्नेछ ।

तर गत केही हप्तादेखि नेपालका हजारभन्दा

क्याम्पसहरूमा जुन किसिमको ताण्डव देखिँदैछ, तालाबन्दीदेखि बन्द हड्ताल, कुटपिट, तोडफोड, चन्दा आतंक, दर्लभित्रका गुटगत प्रदर्शन इत्यादि र माउ पार्टीका कमाण्डरहरू नै तोकेर जुन किसिमले कण कणमा राजनीतीकरण र दलीयकरण गरिएको छ, विश्वविद्यालयहरू र उच्च शिक्षा प्रणालीलाई क्षतविक्षत गर्ने तरिकाले कामहरू अगाडि बढेका छन्, त्यो असाध्यै चिन्ताजनक छ । चेतनाको थलो हुनुपर्ने क्याम्पसहरू आज रणमैदान बनेका छन् ।

हाम्रा विश्वविद्यालयहरू स्वायत्त हुनुपर्ने होइन र ? एक दुई दिनको समय लिएर एकदमै शान्तिपूर्ण तरिकाले क्याम्पसका प्रशासकहरूले सामान्य तवरले गराउन सक्ने निर्वाचनहरू आज जुन प्रतिष्ठाको लडाइँ, जुँगाको भिडन्त देखिइराखेको छ, त्यो असाध्यै निन्दनीय नै छ ।

म पढ्दै थिएँ, गत वर्ष लगातार तीन/चार वर्षदेखि एक लाखभन्दा बढी नो अब्जेक्सन सर्टिफिकेटहरू इस्यु भएका छन् । यो देशभित्रै पढ्न सकिएन, अब बाहिर नै जानुपर्छ भन्नेछ । सरकारी अड्डाहरूमा पनि दैनिक दुई हजार जति निवेदन पर्ने र कर्मचारीहरूले १२ घन्टा काम गर्दा पनि जम्मा सय वटाजति नो अब्जेक्सन सर्टिफिकेट, एउटा बाढी नै छ । यो प्रतिभाशाली विद्यार्थी र प्राचार्यहरूको जुन डरलाग्दो पलायन छ, त्यसको कारण के होला ? अब खोज्ने

राजा...

बढ्यो । जनआन्दोलनले राजालाई शक्ति त्याग्न बाध्य बनायो ।

राजा ज्ञानेन्द्रको नीति राजा ज्ञानेन्द्रले लोकतान्त्रिक प्रक्रियालाई नराम्रोसँग प्रभाव पार्ने नीति अवलम्बन गरे । उनले संसद् भङ्ग गरेर प्रत्यक्ष शासन थाले । यसले जनताको विश्वास गुम्यो ।

राजदरबार हत्याकाण्ड राजा वीरेन्द्र र उनका परिवारको हत्याकाण्डले राजसंस्थाप्रति जनताको विश्वास फर्‍नु कमजोर बनायो । यस घटनाले राजतन्त्रको छवि ध्वस्त पायो ।

२०४६ सालको जनआन्दोलनपछि देशमा नयाँ संविधान लागू गरिएको थियो । यही आन्दोलनले दिएको म्याण्डेटबाट देश सवैधानिक राजतन्त्रात्मक राष्ट्रमा परिणत भएको थियो । तर, माओवादीको १० वर्षे जनयुद्ध, ०६२-०६३ सालको जनआन्दोलनले राजतन्त्र अन्त्य गर्दै नेपाल संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा प्रवेश गरेको थियो ।

नेपालमा गणतन्त्र स्थापनाको १७ वर्ष पूरा भएको छ । तर, यति छोटो अवधिमै एकथरि मानिस नयाँ व्यवस्थाको औचित्यमाथि प्रश्न उठाउन थालेका छन् । मानौँ राजतन्त्रकालमा रामराज्य थियो, त्यहाँ कुनै गरिबी थिएन,

वेला भएन र ?

त्यसैले केही दर्जन नेता उत्पादन गर्नका लागि लाखौं नेपाली युवाहरू, विद्यार्थीहरूको भविष्य जोखिममा राख्ने गरिएको छ । पछिल्लो समय केआईआईटीको प्रसंगबारे यो संसदमा हामीले छलफल गर्‍यौं । प्रकृति लम्सालको दुःखद निधन सँगसँगै उडिसा जस्तो गरिव राज्यको एउटा सहरको एउटा कुनामा रहेको विश्वविद्यालयमा पनि १५ सय नेपाली विद्यार्थीहरू पढ्छन् भन्दा हामी भ्रसंग पनि भएका थियौं । त्यसैले यो समाजमा घृणा फैलाउने कारखानाको रूपमा विश्वविद्यालयलाई हामीले जसरी उत्पादन गरिरहेका छौं, त्यो असाध्यै सुधार गर्नुपर्ने दिशातिर हामी जानुपर्नेछ ।

आज संसदमा रहनुभएका धेरै नेताहरू विद्यार्थी आन्दोलनवाटै आउनुभएको छ । २०३६ साल, २०४६ सालका कुराहरू त मैले स्मरण गर्ने तर शैक्षिक सुधार, विश्वविद्यालयहरूको सुधारमा उहाँहरूको भूमिका के कस्तो छ, त्यो इतिहासको कठघरामा पनि उहाँहरू उभिनुहुनेछ ।

म बेलायतको सहयोगमा बनेको बूढानीलकण्ठ स्कुलमा पढ्ने सौभाग्य पाएँ । सन् १९८७ मा पशुपति शमशेर राणा शिक्षामन्त्री हुनुहुन्थ्यो । उहाँले मलाई पुरस्कार दिएको मलाई सम्झना छ । म सानो विद्यार्थी हुँदा । तर आज त्यो बूढानीलकण्ठ स्कुल त्यो ब्रिटिशको पालाको जस्तो रहेन, शैक्षिक स्तर खस्कियो

असमानता र विभेद थिएन । उन्नत प्रकारको लोकतन्त्र भएको दलील उनीहरूको छ । यसखाले तर्क सुन्दा राजतन्त्रकालमा ‘दूधकै खोलो बग्यो’ भन्ने भान हुन्छ । सङ्घीयताले केन्द्रको अधिकार जनताको घर आँगनमा पुगेको, अवसरहरू सिर्जना गरेको, पूँजी परिचालन गरेको, विकासका कामले गति पाएको सङ्घीयता विरोधीहरूले देखेका छैनन् । अहिले उनीहरु यो अवस्थामा चिच्याउने, कराउनेदेखि सडकमा उक्रिनेसम्मको परिवेश गणतन्त्रले ल्याएको हो ।

गणतन्त्रले धेरै चुनौतीको सामना गर्दैछ । राजनीतिक अस्थिरता, भ्रष्टाचार र आर्थिक असमानताजस्ता समस्या समाधान हुन बाँकी छन् । जनताले गणतन्त्रवाट धेरै अपेक्षा गरेका छन् । तर, यो प्रणालीले आफ्नो पूर्ण क्षमता प्राप्त गर्न अझै समय लिन सक्छ । यसको सफलताका लागि राजनीतिक इच्छाशक्ति, जनताको सहभागिता र सुशासन आवश्यक छ । नेपालले गणतन्त्रको मूल्य र आदर्शलाई कायम राख्दै अगाडि बढ्नु पर्छ ।

सुगौली सन्धिदेखि महाकाली सन्धिसम्म आउँदा नेपालले जे-जति क्षति बेहोऱ्यो, ती सबै सन्धिमा नेपालका राजाहरू प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा जोडिएका छन् । कतिपय सन्धिहरु

भन्दा मलाई मन चसक्क हुन्छ । तपाईंहरूको मन दुख्दैन, आफूले पढेर आएका क्याम्पसहरूको आज यो दुर्दशा देख्दा ?

भर्नादर घटेका छन् । प्रविधिमा लगानी छैन । अनुसन्धान ठप्प छ । सोध छैनन् । र, यो पलायनको डरलाग्दो प्रवाह कसरी रोकने ? त्यसैले सुधारमा यहाँ अनेकअनेक विषयमा संसदीय समितिहरूको माग हुन्छ । गरौं न एउटा संसदीय समितिको गठन । स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियनहरूको संरचना र निर्वाचन प्रक्रियामा सुधार गर्नुपर्ने बेला भएन ? पार्टीहरूको यस्तो दबदबा र हस्तक्षेप नहुने कानुनी प्रबन्ध गरौं । स्ववियुको भूमिका नै पुनर्परिभाषित गर्नुपर्नेछ । यिनीहरू चन्दा असुलीको थलो र आतंकको अखडा होइन, विद्यार्थी कल्याणको एउटा ज्ञानपुञ्ज बनाउने गरी अगाडि जाऔं । विश्वविद्यालयको स्वायत्तता बारे पनि हामीले अब फरक ढंगले सघन वहस गर्नुपर्ने बेला आएको छ । विश्वविद्यालयहरूलाई गुणस्तरीय, अनुसन्धानमुखी, नवीन विचारको थलो बनाउने कि पार्टीको खेलौना बनाएर उच्च शिक्षा प्रणालीलाई ध्वस्त बनाउने ? यो यक्ष प्रश्न अब समाजका, नागरिक समाजका अगुवाहरू वा विचारहरू मात्र होइन, यो संसदप्रति पनि तेर्सिएको म मान्दछु ।

(चैत ३ गतेको प्रतिनिधिसभा बैठकमा सांसद वाग्लेले गरेको सम्बोधनको अंश)

राजाकै निर्देशन र रोहबरमा भएका छन् त कतिपय उनीहरू राष्ट्रप्रमुख भएका बखत । राजा गीर्वाणयुद्धको पालामा भएको सुगौली सन्धि सन् १८६० मा नेपालले ६१ प्रतिशत भूमि गुमायो ।

राजा त्रिभुवनको पालामा गरिएको नेपाल-भारत शान्ति तथा मैत्री सन्धि सन् १९५० ले सुगौली सन्धिलाई अनुमोदन गर्‍यो । महेन्द्रको पालामा सन् १९४० को नेपाल र भारतबीच भएको कोशी सम्झौताले हरेक वर्ष नेपालले डुवानको समस्या भोदैं आएको छ । महेन्द्रकै पालामा सन् १९५९ भएको गण्डक सम्झौताले नेपालका दर्जनौं वस्तीहरू डुवानमा परि्रहेका छन् ।

वीरेन्द्रको पालामा २०५२ मा भएको महाकाली सन्धिले महाकाली नदीको पानी विद्युत र सिँचाइका लागि भारतलाई सुम्पिने काम भएको छ । जो नेपालका लागि घातक छ । त्यसो त राजतन्त्रकाल आफैँमा अँध्यारो युग थियो ।

राजाहरूले गरेको विकासकै प्रवृत्ति हेर्ने हो भने पृथ्वीनारायण शाहको एकीकरण प्रक्रियादेखि २०६५ साल जेठ १५ गते गणतन्त्रको घोषणा हुँदासम्म नेपालका शाह राजाहरूले २५० वर्ष शासन गरे । त्यस अवधिमा नेपालको विकास के-कति भयो, त्यसमाथि बहसबाँकी पेंजोछा मा

चाँगुनारायण क्षेत्रभित्र ऊर्जामैत्री भवन निर्माण गर्न आग्रह

भक्तपुर । चाँगुनारायण नगरपालिकाका प्रमुख जीवन खत्रीले नगरपालिकाभित्र ऊर्जामैत्री भवन निर्माणको व्यवस्था कार्यान्वयनका लागि आग्रह गरेका छन् । नगरपालिकाले विल्डिङ इनर्जी इफिसियन्सी इन नेपाल (बिन)सँगको सहकार्यमा यहाँ आयोजित लघु, साना तथा मध्यम उद्यमीका लागि ऊर्जा प्रभावकारी भवन ‘डिजाइन’ सम्बन्धी तीनदिने तालिमको आज उद्घाटन गर्दै उनले ऊर्जामैत्री भवन निर्माण गर्न नागरिकलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्नेमा जोड दिए । चाँगुनारायण नगरपालिका ऊर्जा प्रभावकारी भवन निर्माणसम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी स्वीकृत गर्ने उपत्यकामा दोस्रो पालिका हो । ऊर्जा बचतको उद्देश्यले नगरपालिकाले आफ्नो पालिका क्षेत्रभित्र व्यापारिक, सामुदायिक तथा आवासीय भवन निर्माण गर्दा ऊर्जामैत्री हुनुपर्ने व्यवस्था लागू गरेको उनले बताए ।

नगरप्रमुख खत्रीले चाँगुनारायण नगरपालिका नयाँ सहरका रूपमा परिणत हुँदै गरेको अवस्थामा सहरलाई बस्न योग्य र ऊर्जामैत्री बनाउने अभियानमा सहयोग गर्न आग्रह गरे । उनले भने, “नगरपालिकाले ऊर्जामैत्री भवन निर्माणका लागि कार्यविधि पास गरेर कार्यान्वयनको चरणमा छौं । घर वा भवनको नक्सा बनाउँदा नै प्राविधिकले ऊर्जामैत्री भवन निर्माणले पुर्याउने फाइदाबारे नागरिकलाई परामर्श दिन आवश्यक छ । यसले हाम्रो अभियानमा सहयोग पुरेन्छ ।”

कार्यक्रममा बिनका अध्यक्ष सुदेश प्रजापतिले ऊर्जामैत्री भवन निर्माण ऊर्जा बचतसँगै स्वास्थ्य र वातावरणमैत्री हुने बताए । उनले यस प्रविधिको भवनले कूल ऊर्जा खपतको करिब ६० प्रतिशत वातानुकूलन (ताप वा शीतल) हुने भन्दै नेपालमा यस्ता १० वटा विद्यालय भवन

निर्माण भइसकेको र आवासीय भवन निर्माण हुनेक्रममा रहेका बताए । चाँगुनारायण नगरपालिकाका बस्ती तथा भवन निर्माण शाखा प्रमुख कृष्णभरोसा बस्नेतले सन् २०४५ सम्म हरितगृह ग्यास उत्सर्जनलाई शून्यमा पुर्‍याउन सरकारले जनाएको प्रतिवद्धता र सन् २०३० सम्म ईटा तथा सिमेन्ट उद्योगहरूमा कोइलाको खपत र वायु प्रदूषण घटाउनेलगायत अभियानमा नगरको योजनाले सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त गरे । उनले तालिमले ऊर्जा प्रभावकारी भवन निर्माणमा दक्षता हासिल हुने बताए। कार्यक्रममा नगरपालिकाका प्रशासन शाखा प्रमुख सुरज पौडेलले नगरपालिका १० हजार स्क्वायर फिटभन्दा माथिको भवन निर्माणमा अनिवार्य ऊर्जामैत्री हुनुपर्ने व्यवस्था भएको जानकारी दिँदै अन्य भवन निर्माण गर्दा पनि नगरपालिकाले ऊर्जामैत्री प्राविधिक र परामर्श सहयोग गर्ने बताए ।

एभरेष्ट इन्जिनियरिङ कलेजमा दुईदिने हेकरास तालिम प्रारम्भ

काठमाडौँ । नेपाल राष्ट्रिय विश्व हिमनदी, जल तथा मौसम सप्ताह २०२५ अन्तर्गत एभरेष्ट इन्जिनियरिङ कलेजमा आजदेखि दुईदिने हेकरास तालिम प्रारम्भ भएको छ । विश्व मौसम विज्ञान संगठन (डब्लुएमओ)को आह्वानमा हरेक वर्ष मे महिनाको तेस्रो हप्तामा उक्त संगठनका सबै सदस्य राष्ट्रहरूमा विभिन्न कार्यक्रमहरू आयोजना गरी मनाइने सप्ताह यसवर्ष

नेपालमा चैत्र ४ देखि १० गतेसम्म परेको छ । नेपाल सरकार, जल तथा उर्जा आयोगको सचिवालयको नेतृत्वमा नेपालका विभिन्न सरकारी तथा गै.सं.स.हरूले यी कार्यक्रमहरू गर्ने गर्दछ । सप्ताहको पहिलो दिन जल तथा मौसमविद् समाज-नेपाल (सोहम)ले एभरेष्ट इन्जिनियरिङ कलेज, अन्तर्राष्ट्रिय जल व्यवस्थापन संस्थान (इमी), द स्मल

अर्थ नेपाल (सेन) र युनिभर्सल इन्जिनियरिङ एण्ड साइन्स कलेजको सहकार्यमा बाढी भविष्यवाणी गर्न र जल उत्पन्न विपदहरूबाट समुदायलाई जोगाउन काम लाने हेकरास सफ्टवेयरको तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरेको हो । तालिम कार्यक्रममा सरकारी, गै.स.स., निजी कम्पनी तथा विश्वविद्यालयका विद्यार्थी गरी २८ जना प्रशिक्षार्थीहरू सहभागी छन् । एभरेष्ट इन्जिनियरिङ कलेजका प्राचार्य विरोध रिजाल तथा सहायक प्राचार्य राजन लामाको उपस्थितिमा कार्यक्रम प्रारम्भ गरिएको थियो । जल तथा मौसमविद् समाज-नेपालका अध्यक्ष प्रा.डा. हरिकृष्ण श्रेष्ठले हेकरास विश्वभरी नै प्रयोग हुने सफ्टवेयर भएकोले तालिमबाट प्राप्त ज्ञान तथा सीपको प्रयोगबाट नेपालका नदीनालाहरू सम्बन्धी अनुसन्धान गर्न र विश्वका कुनै पनि देशमा सेवा प्रदान गर्ने सक्षम हुने जानकारी दिए । प्रशिक्षार्थीहरूले आफूले आर्जन गरेको सीप प्रयोग गरी आफ्नो शोध र थिसिस लेखनमा प्रयोग गर्न सकिने अभिव्यक्ति दिए । कार्यक्रमका मूल स्रोत व्यक्ति इर्जिनियर विनय शाक्यले तालिमबाट प्राप्त सीपको निरन्तर प्रयोगबाट प्रशिक्षार्थीहरूको क्षमता थप अभिवृद्धि हुने जनाए ।

८५ मिटर लामो विश्वको सबैभन्दा छोटो अन्तर्राष्ट्रिय सिमाना

एजेन्सी । यदि तपाईंलाई संसारको सबैभन्दा लामो अन्तर िष्ट्रिय सिमाना कुन दुई देशसँग छ भनेर सोधियो भने, तपाईंको उत्तर क्यानडा र अमेरिका हुनेछ । यी दुई देशहरूले एकअर्कासँग सबैभन्दा लामो अन्तर्राष्ट्रिय सिमाना साभ्ना गर्छन् । तर पृथ्वीको सबैभन्दा सानो अन्तर िष्ट्रिय सिमाना कुन हो ? यो कुन दुई देशको बीचमा छ ? यसको उत्तर धेरै कम मानिसहरूलाई थाहा हुनेछ । संसारको सबैभन्दा छोटो सिमाना केवल ८५ मिटरको छ, जसले स्पेन र मोरक्कोलाई

जोड्छ । तपाईंलाई अचम्म लाग्नेछ, तर यो एउटा सानो चट्टानसँग जोडिएको छ । यस चट्टानको नाम पेनोन डे भेलेज डे ला गोमेरा हो, जुन उत्तर अफ्रिकामा पर्छ । यो चट्टान धेरै विशेष छ, किनकि यो संसारको सबैभन्दा सानो राष्ट्रिय सिमानाको भाग हो । यो चट्टानको क्षेत्रफल लगभग १९,००० वर्ग मिटर छ । १५६४ मा, एक स्पेनी जनरल, पेड्रो डे एस्टोपिननले यसलाई कब्जा गरे देखि यो स्पेनको एक हिस्सा रहेको छ । मोरक्कोले यसलाई धेरै पटक आफ्नो दावी गर्‍यो, तर स्पेनले कहिल्यै छोडेन । यसको सुरक्षा गर्ने स्पेनी सैनिकहरू छन् । स्पेनको भूमि सीमा लगभग २००० किलोमिटर लामो छ । यो अन्तर्राष्ट्रिय सिमाना पोर्चुगल र फ्रान्ससँग जोडिएको छ । तर स्पेनको एन्डोरा, जिब्राल्टर (संयुक्त अधिराज्य) र मोरक्को जस्ता धेरै देशहरूसँग पनि सानो सिमाना छ । यी मध्ये, मोरक्कोसँगको ८५ मिटर सिमाना सबैभन्दा छोटो छ । यो सिमानाले पेनोन डे भेलेजलाई मोरक्कोको तटसँग जोड्छ । यो चट्टान स्पेनको ती विशेष क्षेत्रहरू मध्ये एक हो,

जुन उत्तर अफ्रिकामा पर्छ । यसमा सेउटा, मेलिला, पेनोन डे अलहुसेमास, चाफरिनास टापु र इस्ला डे पेरेजिल पनि समावेश छन् । यी स्पेन अन्तर्गत छन्, तर पूर्ण देश मानिने छैनन् । पहिले यो चट्टान एउटा टापु थियो । १९३४ मा भूकम्प आयो र एउटा सानो च्यानल बनयो, त्यसपछि टापु प्रायद्वीप बन्यो । त्यसवेलादेखि यो ८५ मिटर सीमानालाई विश्वको सबैभन्दा छोटो सीमाना भनिन्छ । यस ठाउँमा अहिले स्पेनी सैनिकहरू मात्र बस्छन् । तिनीहरूले यसको निगरानी गर्छन् र तिनीहरूको टोली हरेक महिना परिवर्तन हुन्छ । त्यहाँ पानी र विजुली छैन । यस्तो अवस्थामा, स्पेनी नौसेनाले जहाजहरूबाट सिपाहीहरूका लागि सामानहरू ल्याउँछ । सन् २०१२ मा, केही मानिसहरू यो सानो पहाड चढेका थिए, जो सेउटा र मेलिलालाई मुक्त गर्ने समितिका थिए । उनीहरूले स्पेनी भण्डा हटाए र मोरक्कनको भण्डा फहराइदिए । यो सबै केही मिनेटसम्म चल्यो । स्पेनी सैनिकहरूले तुरुन्तै मोरक्कनको भण्डा हटाए र ती मानिसहरूलाई पक्राउ गरे । त्यसपछि यसलाई सानो आक्रमण मानियो । यो चट्टानमा बाहिरबाट कोही आएको यो अन्तिम पटक थियो । पेनोन डे भेलेज सानो र सुनसान ठाउँ हो, तर स्पेन मोरक्कोलाई हस्तान्तरण गर्न चाहँदैन, यद्यपि यो यसको भूमि सिमानाबाट टाढा छ ।

काँक्रोले बनाउँछ हड्डी बलियो, मुटु र मिर्गौलालाई फाइदै फाइदा

काठमाडौँ । अब बिस्तारै गर्मी सुरु हुँदै छ । सायदै तपाइले पनि याद गर्नु भएको होला चैत लागेदेखि दिउँसोको समयमा गर्मी बढेको छ भने बिहान वेलुका केही मात्रामा चिसो छ । यो गर्मीको मौसममा हामीले खानेकुरालाई निकै ध्यानमा राख्नु पर्ने हुन्छ । आज हामी चर्चा गर्ने छौँ गर्मीमा काँक्रो खानुका फाइदाहरू । काँक्रोमा ९६ प्रतिशत पानी हुन्छ, जसले गर्मीमा शरीरलाई हाइड्रेटेड राख्छ । यसले ताजगी प्रदान गर्नुका साथै स्वास्थ्यका लागि पनि निकै फाइदाजनक हुन्छ । अन्तर्राष्ट्रिय मिडिया दैनिक भास्करमा उल्लेख भए अनुसार दक्षिण एसियामा करिब ३ हजार वर्षअघि काँक्रो खेती सुरु भएको थियो । यो पहिलो पटक भारतमा खेती भएको मानिन्छ । यहाँबाट बिस्तारै सिल्क रुट र व्यापारिक मार्ग हुँदै चीन, मध्यपूर्व र युरोपसम्म फैलियो । पुरातन इजिप्टियन, ग्रीक र रोमन सभ्यताहरूमा पनि कोक्राहरू उल्लेख गरिएको छ । त्यस बेला पनि यसलाई स्फूर्तिदायी र स्वस्थ आहार मानिन्थ्यो । वनस्पति विज्ञान अनुसार काँक्रो एउटा फल हो । काँक्रोमा भिटामिन र मिनरल्स प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ । यसले छाालाको स्वास्थ्य सुधार गर्छ, तौल नियन्त्रणमा राख्छ र पाचन प्रणालीलाई बलियो बनाउँछ। १०० ग्राम काँक्रोमा लगभग १५ क्यालोरीहरू हुन्छन् । धेरै जसो पानी छ। यसमा प्रोटीन, कार्ब र फाइबर पनि हुन्छ । काँक्रोमा भिटामिन ए र के हुन्छ । यसमा पोट्यासियम र म्याग्नेसियम जस्ता शरीरका लागि आवश्यक खनिजहरू पनि पाइन्छ । काँक्रोले गर्मीमा निर्जलीकरणबाट बचाउँछ । यो कम क्यालोरी खाना हो । त्यसैले काँक्रो खाँदा तौल नियन्त्रणमा पनि सहयोग पुग्छ । यसमा पाइने भिटामिन सी र एन्टिअक्सिडेन्ट छाालाको स्वास्थ्यका लागि फाइदाजनक हुन्छ । काँक्रोले शरीरलाई डिटोक्सिफाइ गर्न पनि मद्दत गर्छ ।

दैनिक ७ देखि ८ गिलास पानी पिउनु पर्छ । यसबाट पाचन क्रिया, जोर्नी दुख्ने, मिर्गौलाको कार्यक्षमता, स्मरण शक्ति र शरीरको तापक्रम नियन्त्रणमा रहन्छ । यदि गर्मी धेरै छ वा पानी पिउने मन छैन भने काँक्रो एक राम्रो विकल्प हुन सक्छ । यसमा ९६ प्रतिशत पानी हुन्छ, जसले शरीरलाई हाइड्रेटेड राख्न मद्दत गर्छ । यसलाई सलादको रूपमा खान सकिन्छ । काँक्रोमा पाइने पानी र फाइबरले पाचन प्रक्रियामा मद्दत गर्छ । यसले खानाको उचित पाचन र पोषक तत्वहरू अवशोषित गर्न मद्दत गर्दछ। फाइबरले कब्जियतबाट बच्न र पेट सफा राख्न पनि मद्दत गर्छ। काँक्रोमा कम क्यालोरी र उच्च पोषण मूल्य हुन्छ। त्यसैले तौल घटाउन मद्दत गर्छ । काँक्रोमा कम ग्लाइसेमिक इन्डेक्स हुन्छ । यसको ग्लाइसेमाइल लोड पनि कम छ । त्यसैले काँक्रो खाँदा रगतमा चिनीको मात्रा बढ्दैन । यसबाहेक काँक्रोमा पाइने एन्टिअक्सिडेन्टले मधुमेहका कारण हुने जटिलताबाट पनि बचाउँछ । काँक्रोमा पोट्यासियमको मात्रा धेरै र सोडियम कम हुन्छ। त्यसैले रक्तचाप नियन्त्रणमा रहन्छ। यसमा पाइने फाइबर र क्याुरबिट्यासिन बीले कोलेस्ट्रॉल कम गर्छ र धमनीमा बोसो जम्मा हुनबाट रोक्छ। यसले हृदय रोगको जोखिम कम गर्छ। काँक्रोमा क्याुरबिट्यासिन बी (सीयूबी) नामक यौगिक हुन्छ। यसले कलेजो, स्तन, फोक्सो र प्रोस्टेट क्यान्सरको जोखिम कम गर्छ । यसले क्यान्सर कोशिकाहरूको वृद्धि रोक्न र तिनीहरूलाई हटाउन पनि मद्दत गर्न सक्छ । कागतीको बोकामा क्यान्सरबाट जोगाउने तत्त्व पनि पाइन्छ । त्यसैले यसलाई बोक्रा नगरी खानु बढी फाइदाजनक हुन्छ । -दैनिक भास्करबाट

धन प्राप्तिअघि देखिने पाँच विशेष संकेत

काठमाडौँ- वास्तुशास्त्रका अनुसार जीवनको सकारात्मक ऊर्जासँग जोडिएका केही सङ्केतहरू छन् । यी सङ्केतहरूले तपाईंलाई जीवनमा धन प्राप्त हुने सङ्केत गर्दछ। यी चिन्हहरू तपाईंको सुख र समृद्धिको प्रतीक पनि हुन् । उदाहरणका लागि, गाईले रोटी खाइरहेको देख्नु पनि शुभ मानिन्छ । विशेष गरी बिहान सबेरै गाईले रोटी खाएको देख्नु जीवनको दुखद वा पीडादायी दिनको अन्त्यको सङ्केत मानिन्छ । यसका अलावा धन प्राप्तिसँग जोडिएका अन्य विशेष सङ्केत पनि छन् । आउनुहोस्, जानौँ लक्ष्मी प्राप्तिको विशेष लक्षण । भूकट्टी फड्किनु- ज्योतिष शास्त्रमा यो चिन्हलाई धन प्राप्तिसँग पनि जोडिएको देखिन्छ । विशेष गरी यदि तपाईं बिहान वा बेलुका उठ्ने बित्तिकै तपाईंको भौँ (आँखाको माथिको हड्डीमा रहेको कपाल) फड्किरहेको महसुस गर्नुहुन्छ भने, तपाईंलाई देवी लक्ष्मीको आशीर्वाद दिइनेछ भनेर बुझ्नुहोस् । सपनामा कमलको फूल देख्नु - स्वप्न शास्त्र अनुसार हरेक सपनाको कुनै न कुनै अर्थ हुन्छ, त्यसैले सपनामा कमलको फूल देख्नु पनि सौभाग्यको सङ्केत हो । माता लक्ष्मी कमलको फूलमा विराजमान हुनुहुन्छ। लक्ष्मीलाई प्रसन्न पार्न कमलको फूल चढाइन्छ, सपनामा कमलको फूल देखेमा भविष्यमा धन प्राप्त हुनेछ भनी बुझ्नुहोस्। घरमा सुगा आउनु - सुगा धनको देवता कुबेरसँग सम्बन्धित छ। त्यसैगरी सुतालाई लक्ष्मी मातासँग पनि सम्बन्धित मानिन्छ । यस्तो अवस्थामा यदि तपाईंको घरमा सुगा आउँछ भने तपाईंले आफूलाई भाग्यमानी ठान्नुपर्छ किनकि सुगा तपाईंको घरबाट आर्थिक कठिनाइहरू हट्ने सङ्केत हो र तपाईंमा देवी लक्ष्मीको कृपा वर्षा हुने छ । घरमा उल्लुको आगमन- उल्लु लक्ष्मीको वाहन हो, त्यसैले तपाईंको घरमा उल्लु आयो वा कतै उल्लु बसेको देख्नुभयो भने तपाईंको जीवनमा रहेको आर्थिक सकटको अन्त्य हुने र भविष्यमा तपाईंको आम्दानी बढ्ने सङ्केत हो भन्ने विश्वास गरिन्छ । कुनै पनि समयमा उल्लु देख्नु धन प्राप्तिको ठूलो चिन्ह मानिन्छ। शंखको आवाज सुन्नु- बिहान उठ्ने बित्तिकै कतै शंखको आवाज सुन्नुभयो भने यो आवाज आफ्नो आर्थिक स्थिति बलियो हुने सङ्केत हो भन्ने बुझ्नुपर्छ । शंख समुद्रबाट निस्किएको हुनाले शंखलाई अति पवित्र रत्न मानिन्छ। माता लक्ष्मीको उत्पत्ति पनि समुद्रबाट भएको हुनाले माता लक्ष्मीलाई शंखसँग सम्बन्धित मानिन्छ। -नवभारत टाइम्सबाट साभार

